

На жаль, слід визнати, що більшість із запроваджених новацій виявилися не результативними. Незважаючи на всі зусилля з боку викладачів, відвідування лекційних занять залишається надзвичайно незадовільним. Причому насторожує той факт, що за висловлюваннями студентів невідвідування лекцій — нормальне явище, яке ніяк не пов'язано з формою подачі інформації або особистістю викладача. Здається, що студенти не просто не сприймають новації у навчальному процесі, а залишаються байдужими взагалі до навчального процесу (рис. 2). Більшість студентів або взагалі не беруть участі у групових формах роботи, або виконують пасивну роль стороннього спостерігача за успіхами своїх колег. Студенти не налаштовані на наукові дослідження. За результатами нашого експерименту жодний студент не виявив бажання попрацювати над есе (незважаючи на доволі суттєві мотиваційні заохочення). Запропонований слайд-курс у більшості випадків сприймається студентами як «шпаргалка» для написання модульної контрольної роботи, а не як структурований вихідний інформаційний масив для обговорення проблемних питань вибіркової дисципліни.

На наше переконання, результативність впровадження інноваційних технологій у навчальний процес залежить від плідної співпраці всіх учасників навчального процесу — і викладачів, і студентів. Отже, перспективним напрямком успішного вирішення цього завдання є активне залучення саме студентів до зміни принципів та практик набуття ними вищої освіти.

*С. М. Григулич, канд. пед. наук, доц.,
кафедра вищої математики*

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Вибір освітньої технології — це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача з студентами.

У педагогічній науці і практиці є дві цілком різні стратегії, в рамках яких існують системи освіти, — стратегія формування та стратегія розвитку. Стратегія формування — педагогічний вплив зовні на навчальну діяльність студента з метою формування в останнього відповідних знань, навичок і вмінь. Стратегія розвитку — розвиток особистісного потенціалу студента, його самоактуалізація.

Криза освіти в значній мірі пов'язана з труднощами реалізації саме другої вказаної стратегії. Стратегія розвитку, або особистісно орієнтована освіта, гірше розроблена саме з технологічного боку, що об'єднує і нові концепції процесу навчання, і проблему взаємовпливу нових засобів та методів навчання, і використання системного підходу до організації навчання. Відповідність між обсягом навчальної інформації та фіксованим проміжком часу, за який він має бути засвоєний студентом, наприклад протягом семестра, підпорядкована в першу чергу виконанню навчальної програми дисципліни, і лише в другу — враховує психолого-педагогічні передумови реалізації навчальної діяльності.

Поступовий перехід вищої школи від традиційної системи навчання до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю студента значною мірою залежить від відповідності рівня самостійності студентів у навчанні сучасним суспільним вимогам. Ці вимоги стосуються вмінь самостійно оволодівати знаннями, творчо підходити до завдань, знаходити потрібну інформацію, вдало використовувати в своїй навчальній діяльності сучасні комп'ютерні технології залежить від рівня організації самостійної роботи студентів як навчальної діяльності.

Індивідуальні особливості уваги та уяви, сприймання та пам'яті, мислення та мовлення, навичок самостійного оволодіння математичними знаннями, попередній досвід засвоєння знань студента суттєво впливають на темп його навчання, який часто не відповідає темпові викладу навчальної дисципліни. Відповідальний, дисциплінований студент зазвичай компенсує наслідки такої невідповідності виконанням відповідної самостійної роботи. Але, є випадки, коли студент не в змозі самотужки подолати всі труднощі навчання пов'язані з вище вказаною проблемою, що в результаті веде до низьких балів поточного контролю, не здачі іспиту.

Організація навчальної самостійної діяльності студентів є оптимальною, якщо кожний студент має змогу виконати навчальну самостійну роботу відповідно до свого рівня самостійності, тобто здійснювати саморух у навчанні.

Звичайно неможливо врахувати під час навчального процесу індивідуальні особливості сприйняття та засвоєння навчального матеріалу кожного студента. Варто зауважити, що й не потрібно, адже обставини за яких студент не в змозі навчатись не завжди зумовлені об'єктивними причинами, що оправдують нездатність студента оволодівати знаннями навчальної дисципліни.

Інша справа створення оптимальних умов для прояву індивідуальних особливостей студентів. Це диференціація навчання за

рівнем знань і рівнем сформованості самостійності в навчанні, діагностика навчання (наприклад, контролюючи самостійні роботи, які дають можливість своєчасно виявити рівень навченості та научуваності студентів й скорегувати навчальний процес надалі), планування й організація не лише процесу навчання, а й навчальної самостійної діяльності студентів, систематичний контроль і оцінювання їх знань, навичок і вмінь.

Але, поряд з вже з традиційним удосконаленням процесу навчання, важливо змінити статус перездач і повторних курсів. На даний момент студенти, які мають перездати дисципліну, пройти з неї повторний курс вважаються «у скрутному становищі». Але з іншого боку, саме у цих студентів є привілей змінити бал іспиту на вищий.

Технологія організації перездач повторних курсів потребує значного удосконалення, в результаті якого буде можливо будь-якому студенту виправити результат іспиту. Звичайно такі зміни не повинні лягати на плечі викладача як додаткове навантаження в роботі. Бажано, щоб цим займалась окрема комісія, щоб кожному викладачеві цієї комісії враховувались відповідні години такої роботи у його навантаження.

Таким чином, суть пропонованого удосконалення технології організації перездач і проходження студентами повторних курсів дисциплін — стимулювати інтерес студентів до самостійного планування вирішення особистих проблем у навчанні, що передбачає оволодіння визначеною сумою знань на більш вищому якісному рівні, розв'язання однієї або цілої низки проблем, пов'язаних з труднощами реалізації розвитку особистісного потенціалу студента, його самоактуалізації.

*А. М. Гриненко, канд. екон. наук доц.,
кафедра управління персоналом та економіки праці*

**«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ»
ЯК НОВА ДИСЦИПЛІНА В МАГІСТЕРСЬКІЙ ПРОГРАМІ
«МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛУ»**

Основні засади Болонської декларації з об'єктивною необхідністю вимагають інноваційних підходів у формуванні необхідного пакету дисциплін теоретичного та прикладного характеру. Особлива роль у системі цих змін належить дисциплінам магіс-